

ANNEX 4: Banderes vermelles en la lluita contra el frau

Les banderes vermelles són senyals d'alarma, pistes o indicis de possible frau. L'existència d'una bandera vermella no implica necessàriament l'existència de frau, però sí indica que una determinada àrea d'activitat necessita atenció extra per descartar o confirmar un frau potencial.

Com a exemple d'aquestes banderes vermelles, es relacionen seguidament les més emprades, classificades per tipologia de pràctiques potencialment fraudulentades. A l'hora d'elaborar aquesta relació s'ha atès a la Nota Informativa de la Comissió Europea sobre indicadors de frau pel FEDER, el FSE i el FC.

1. Amb caràcter general:

- La manca de sistematització en la planificació.
- Absència de manuals de procediment.
- La poca claredat en la distribució de competències.
- Absència de traçabilitat en versions d'informes.

2. Altres indicadors d'alerta:

- Existeix una relació social estreta entre un empleat contractant i un prestador de serveis o proveïdor
- El patrimoni de l'empleat contractant augmenta inexplicablement o sobtadament
- L'empleat contractant té un negoci extern encobert
- El contractista té fama en el sector de pagar comissions il·legals
- Es produeixen canvis indocumentats o freqüents en els contractes que augmenten el valor d'aquests
- L'empleat contractant refusa la promoció a un lloc de treball no relacionat amb la contractació pública
- L'empleat contractant no presenta o empena una declaració de conflicte d'interessos.

3. Als plecs rectors del procediment per obtenir un licitador:

- Presentació d'una única oferta o nombre anormalment baix de proposicions optant a la licitació.
- Extraordinària similitud entre els plecs rectors del procediment i els productes o serveis del contractista guanyador; formalització de queixes d'altres licitadors;
- Plecs amb prescripcions més restrictives o més generals que les aprovades en procediments previs similars; plecs amb clàusules inusuals o poc raonables;
- El poder adjudicador defineix un producte d'una marca concreta en lloc d'un producte genèric.
- Establiment de qualsevol clàusula limitativa de la concurrència sense cap justificació (reforçada)

4. A les licitacions col·lusòries:

- L'oferta guanyadora és massa alta en comparació dels costos previstos, amb les llistes de preus públiques, amb obres o serveis similars o mitjanes de la indústria, o amb preus de referència del mercat;
- Tots els licitadors ofereixen preus alts de forma continuada;

- Els preus de les ofertes baixen brusquement quan nous licitadors participen en el procediment;
- Els adjudicatari es reparteixen/tornen per regió, tipus de treball, tipus d'obra;
- L'adjudicatari subcontracta els licitadors perdedors;
- Patrons d'ofertes inusuals (per exemple, les ofertes tenen percentatges exactes de rebaixa, l'oferta guanyadora està just a sota del llindar de preus acceptables, s'ofereix exactament al pressupost del contracte, els preus de les ofertes són massa alts, massa propers, molt diferents, números rodons, incomplets, etc.);

5. conflicte d'interessos:

- Favoritisme inexplicable o inusual cap a un contractista o venedor en particular;
- Acceptació continuada d'alts preus i treball de baixa qualitat, etc.;
- Empleat encarregat de contractació no presenta declaració de conflicte d'interès o ho fa de forma incompleta;
- Empleat encarregat de contractació declina ascens a una posició en què deixa de tenir a veure amb adquisicions;
- Empleat encarregat de contractació sembla fer negocis propis pel seu costat;
- Socialització entre un empleat encarregat de contractació i un determinat proveïdor de serveis o productes;
- Augment inexplicable o sobtat de la riquesa o el nivell de vida de l'empleat encarregat de contractació;

6. Falsificació de documents:

- En el format dels documents: o factures sense logotip de la societat o xifres esborrades o ratllades o imports manuscrits o signatures idèntiques en diferents documents.
- En el contingut dels documents: o dates, imports, notes, etc. Inusuals o càlculs incorrectes o manca d'elements obligatoris en una factura o absència de nombres de sèrie en les factures o descripció de béns i serveis d'una forma vaga.
- Circumstàncies inusuals: o nombre inusual de pagaments a un beneficiari o retards inusuals en el lliurament d'informació o les dades contingudes en un document difereixen visualment d'un document similar expedit per aquest organisme.
- Incoherència entre la documentació/informació disponible: o entre dates de factures i el seu nombre o factures no registrades en comptabilitat o l'activitat d'una entitat no concorda amb els béns o serveis facturats.

7. Manipulació de les ofertes presentades:

- Formalització de queixes dels licitadors;
- Manca de control i inadequats procediments de licitació;
- Indicis de canvis a les ofertes després de la recepció;
- Ofertes excloses per errors;
- Licitador capacitat descartat per raons dubtoses;
- El procediment no es declara desert i es torna a convocar malgrat que es van rebre menys ofertes que el nombre mínim requerit.

8. Fraccionament de la despesa:

- S'aprecien dues o més adquisicions amb objecte semblant efectuades a idèntic adjudicatari per sota dels límits admesos per a la utilització de procediments

d'adjudicació directa o dels llandars de publicitat o que exigirien procediments amb majors garanties de concurrència;

- Separació injustificada de les compres, per exemple, contractes separats per a mà d'obra i materials; tots dos estan per sota dels llandars de licitació oberta;
- Compres seqüencials just per sota de llandars d'obligació de publicitat de les licitacions.

9. Procediment per abordar les "banderes vermelles"

Tota detecció de "banderes vermelles" o qualsevol sospita de frau es comunicaran al Comitè Antifrau, en particular, per mitjà de correu electrònic a l'adreça bonella@sora.cat (Arnau Bonell i López, Departament de Secretaria General de l'Ajuntament de Sora), amb còpia a l'adreça de correu electrònic sora@sora.cat. En cas que la persona a denunciar sigui titular d'una de les adreces electròniques designades anteriorment, el denunciador podrà realitzar la denúncia enviant la comunicació únicament a un dels correus electrònics designats: sora@sora.cat

A l'assumpte del correu electrònic es farà constar únicament la paraula "Banderes vermelles i/o sospita de frau". La Secretaria de l'Ajuntament serà doncs la persona encarregada del registre i tramitació del procediment d'instrucció. Es remetrà un acusament de rebut a la persona que ha comunicat la detecció de "banderes vermelles" o la sospita de frau. Es registrarà la incidència i s'obrirà el corresponent expedient administratiu d'accés restringit. Posteriorment es recaptarà tota la informació necessària que permeti determinar si efectivament el frau s'ha produït. En aquest marc, la detecció de possible frau, o la seva sospita fundada, comportarà la immediata suspensió del procediment, la notificació de tal circumstància en el termini més breu possible a les autoritats interessades i als organismes implicats en la realització de les actuacions, i la revisió de tots aquells projectes que hagin pogut estar exposats al mateix. S'elaborarà un informe que inclogui una proposta de conclusió i de les mesures a adoptar, i s'eleva a l'Alcalde i al Comitè Antifrau per a la seva valoració i aprovació. A la major brevetat possible, i en cas que correspongui, el Comitè Antifrau procedirà a: o Denunciar els fets punibles a les autoritats públiques competents (Servei Nacional de Coordinació Antifrau -SNCA-) per a la seva valoració i eventual comunicació a l'Oficina Europea de Lluita contra el Fraude. o Iniciar una informació reservada per depurar responsabilitats o incoar un expedient disciplinari. o Denunciar els fets davant el Ministeri Fiscal i les autoritats competents, en els casos oportuns. En el cas de què es detectin irregularitats sistèmiques, es convocarà una reunió extraordinària del Comitè Antifrau en la qual es decidirà quines de les següents mesures corresponen adoptar i qui s'encarregarà de la seva execució:

- Revisar la totalitat dels expedients inclosos en aquesta operació i/o de naturalesa econòmica anàloga.
- Retirar el finançament comunitari de tots aquells expedients en els quals s'identifiqui la incidència detectada.
- Comunicar a les unitats executores les mesures necessàries a adoptar per esmenar la feblesa detectada, de manera que les incidències oposades no tornin a repetir-se.
- Revisar els sistemes de control intern per establir els mecanismes oportuns que detectin les referides incidències en les fases inicials de verificació